

LAKIALOITE 97/2014 vp

Laki väylämaksulain kumoamisesta

Eduskunnalle

Transitoliikenne eli maan läpi tapahtuva tavaroiden ja raaka-aineiden kauttakulkuliikenne tuolla hetkellä kansantalouteemme yli 200 miljoonaa euroa ja yli tuhat suoraa työpaikkaa. Verotuloja transitoliikenne tuottaa noin 100 miljoonaa euroa. Transitotulot perustuvat kykyyn hyödyntää maan sijaintia ja osaamista. Alueellisesti taloudelliset ja työllistävät vaikutukset ovat erittäin merkittäviä. Esimerkiksi Kotkan ja Kokkolan satamien liikenteestä yli kolmasosa on transitoliikennettä.

Transitotulojen menettäminen väylämaksujen kilpailua vääristävän vaikutuksen takia on tällä hetkellä uhkana. Suomen kautta kulkevan transitoliikenteen määrä on kuudessa vuodessa laskenut voimakkaasti. Tonneissa mitattuna kyse on noin 20 prosentin laskusta.

Väylämaksuja kerätään vuosittain noin 80 miljoonaa euroa. Transitoliikenteen osuus tästä summasta on noin 6—7 prosenttia eli 5—6 miljoonaa euroa. Ilman väylämaksujen tuomaa raskautta Suomen kautta kulkevan transitoliikenteen määrä voisi kasvaa huomattavasti, koska kilpailu satamien kesken Itämerellä kiihtyy. Tällä hetkellä transitoliikenne Suomen satamien kautta on 3—6 euroa kalliimpaa tonnilta kuin muiden Itämeren satamien kautta. Esimerkiksi Hamina-Kotkan satama häviää Pietarin satamalle meriliikennemaksuissa 5,6 euroa/tonni. Suuriin kuljetusvolyyymeihin nojautuvassa liiketoiminnassa tätä kustannus- ja kilpailukykyeroa satamien välillä voidaan pitää merkittävänä. Väylämaksujemme vuoksi ulkomaisen operaattorin on edullisempaa ohjata transitoliikenne Baltian maiden

ja Venäjän satamiin, jotka eivät peri väylämaksua ja joiden osuus transitoliikenteessä kasvaa, vaikka Suomen satamista löytyisi Itämeren alueen paras logistinen osaaminen. Jo vajaan kymmenyksen kasvu transitoliikenteen määrässä riittäisi toisaalta kattamaan valtion nykyisin transitoliikenteeltä keräämät väylämaksutulot. Liikennemäärän kaksinkertaistuminen riittäisi lisääntyneinä verotuloina kattamaan kaikki väylänpito- ja jäänmurtokulut.

Ensi vuodelle väylämaksuja ollaan puolittamassa. Tästäkin huolimatta Suomen satamille jää negatiivinen kilpailuetu, ja transitoliikenne on maksualennuksesta huolimatta edelleen vaarassa vähentyä. Väylämaksujen poistaminen kokonaan tulisikin ottaa harkintaan, sillä niiden poistamisen vaikutuksesta verotulot voisivat kasvaa enemmän kuin mitä väylämaksut valtion kassaan nykyisellään tuovat. Väylämaksun mahdollisen poistamisen ratkaisussa tulisi huomioida liikenne- ja viestintäministeriön budjetinalalla väylänpidon ja jäänmurren rahoitus.

Suomen satamilla on mahdollisuus kilpailla Itämeren alueella nykyistä paljon suuremmasta tulovirrasta, mikäli transitoliikennettä rajoittavat väylämaksut poistetaan. Esimerkiksi Latviassa transitoliikenteen osuus bruttokansantuotteesta on jopa 14 prosenttia eli 3,7 miljardia euroa. Suomen kanssa transitoliikenteestä kilpailevissa Baltian maissa ja Venäjällä transitoliikenne onkin nostettu strategiseen ja keskeiseen rooliin. Suomessa ei vastaavaa linjausta ole kuitenkaan tehty.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

väylämaksulain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

	1 §		2 §
Tällä lailla	kumotaan	väylämaksulaki	Tämä laki tulee voimaan
(1122/2005).			päivänä
			kuuta
			2015.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2014

Eeva-Johanna Eloranta /sd
Raimo Piirainen /sd
Harry Wallin /sd
Maria Guzenina /sd
Ilkka Kantola /sd

Sauli Ahvenjärvi /kd
Mikael Jungner /sd
Eero Lehti /kok
Suna Kymäläinen /sd
Juho Eerola /ps